

STEINERSKOLEFORBUNDET

Prof. Dahlsgt.30 0260 OSLO Tlf. 2254254 fax: 22542541 forbundet@steinerskolen.no Bank: 12540501724

Oslo, 31.12.2008

HØRINGSUTTALELSE – til ”Forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven” datert 4.11.2008

Steinerskoleforbundet viser til Kunnskapsdepartementets forslag til endringer i lov 17. Juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa- og forslag til endringer i lov 4. Juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot.

Steinerskoleforbundet har følgende kommentarer til endringsforslagene som berører privatskoleloven:

2.- plikt til forsterket opplæring i norsk/samisk og matematikk på 1.-4. årstrinn

1. Prinsipiell tilslutning til forslaget.

Steinerskoleforbundet slutter seg prinsipielt til departementets forslag om en slik lovfestet plikt. KD skriver bl.a i innledningen til høringsnotatet:

”I St.meld. nr. 16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen dokumenteres det at tidlig innsats er vesentlig for å bedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling. Det blir vist til at tidlig innsats er viktig for å få flest mulig gjennom utdanningssystemet med høyest mulig læringsutbytte. Jo tidligere tiltak settes inn, jo mer virkningsfulle og mindre ressurskrevende vil de være.”

Den uttalte målsettingen i høringsnotatet uttrykkes slik:

”Regjeringen fastslår i meldingen at den vil iverksette flere tiltak som skal sikre at alle barn lærer å lese og regne i løpet av de første skoleårene.”

Nødvendige problematiseringer.

Slik departementet uttrykker seg, ønsker vi å gjøre gjeldende en viktig problematisering. Vi mener utsagnet ”*Jo tidligere tiltak settes inn, jo mer virkningsfulle og mindre ressurskrevende vil de være*”, så velment det enn måtte være, åpner for den misforståelse at det beste alltid er ”så tidlig som mulig”. Videre finner vi belegg for å mene at ensidig fokus på målbare ferdigheter og kunnskapstilegnelse hos stadig yngre elever, i liten grad står i overensstemmelse med mye nyere forskning om hjernens modning og utvikling.

Målsettingen om at *alle* barn skal lære ”*å lese og regne i løpet av de første skoleårene*” blir også formulert noe unyansert, og er etter vårt syn heller ikke realistisk, idet det er et antall barn som først har forutsetninger for å lære det litt senere, og som kan ta skade av å bli presset for sterkt. Gruppen er kanskje ikke stor, men etter vår bedømmelse voksende. Relatert til dette standpunktet mener vi at enkelte elever vil kunne få svekket sin leseevne og leseglede på sikt ved å bli presset for sterkt til å tilfredsstille en slik måloppnåelse. Dette står ikke i strid med vårt synspunkt om at kartlegging av potensielle lese- og skrivevansker bør gjøres på et tidligst mulig tidspunkt.

Den kategorien den foreslåtte lovteksten benevner som ”...*elevar med svak dugleik i lesing og rekning*” er i virkeligheten minst *to* kategorier som heller ikke er skarpt atskilt. Vi mener lovforarbeidene må avklare at det faktisk er noen elever som trenger mer tid enn ”*de første skoleårene*”. Denne gruppen må ikke glemmes, idet den potensielt kan rekruttere tunge skoletapere. Forslaget om å lovfeste retten til forsterket opplæring er særlig viktig for dem, idet også disse elevene selvsagt trenger tett og nær pedagogisk oppfølging.

To ulike syn?

Etter Steinerskoleforbundets mening handler effektiv opplæring ikke om ”så tidlig som mulig”, men om å aksjonere *tidsnok og på en dertil best mulig måte*. Her faller en del barn utenfor den ”normale” ramme. Hva som er tidsnok, blir uansett en individuell avgjørelse. Det har ethvert barn krav på og rett til. Når den juridiske side av saken, *retten til*, er avklart, handler det videre løp om *pedagogikk*. Vi mener derfor det er viktig og nødvendig at den proposisjonen som senere blir utarbeidet innarbeider relevante pedagogiske problemstillinger i teksten. Å handle rett i dette felt handler om svært mye mer enn jus. Vi ønsker å spille inn noen momenter til dette nedenfor.

Erfaringer fra Steinerskolen.

Steinerskolene har lang erfaring med betydningen av at elever med lærevansker blir fulgt opp tidlig. Dette innebærer i de fleste tilfelle at det etableres en forsterket oppfølging rundt eleven, også forsterket utover det en lærer kan få til i klassen/gruppen. Helt vesentlig er det at oppfølgingen både har en *inkluderende form* og et *allsidig innhold*.

I tillegg vil vi gjerne anføre følgende: det er sikkert statistisk dekning for å si at tidlig innsats er vesentlig, men som nevnt ovenfor forekommer det en individuell faktor som går på *modenhet*. Steinerskolens erfaring er at det i gruppen med lærevansker vil være noen som ikke responderer ”normalt” på opplæring før de selv passerer et indre punkt, hvor det ofte plutselig ”løsner”. Akkurat denne elevgruppen vil være svært sårbar dersom læringsstrykket og prestasjonspresset blir for markant. Når idealet om å få med alle skal virkeliggjøres, må denne gruppen få en hjelp med skolesituasjonen som legger et læringsfundament der *trygghet* er en vesentlig faktor. Vi tillater oss å tilføye at steinerskolene gjennom alle år har overtatt elever fra andre skoler som tilhører denne gruppen og derfor kjenner fenomenet godt.

En oppstilling av Steinerskolens erfaringer med forsterket opplæring, kan eksempelvis omfatte følgende punkter som særlig viktige. De fleste av dem har interessant nok vært fremme i den siste tids offentlige debatt.

1. Skolen må finne former for forsterket opplæring som virker inkluderende, ikke stigmatiserende. Her er det viktig at myndighetene legger til rette for at gode erfaringer med å optimalisere læringsmiljøet blir spredt til alle skoler.
2. Steinerskoleforbundet vil gjerne fremheve sammenhengen mellom intellektuell læring og bevegelse, både ren fysisk aktivitet, lek og dans. Også motorisk trening viser seg å ha betydning for kognitiv læring. Steinerskolens læreplan legger opp til et systematisk samvirke i så måte.
3. Kostholdets betydning er også helt sentral for læring. Steinerskolene som ”kombinerte skoler” nyter for tiden godt av tildelingen av frukt og grønt. I tillegg har mange av steinerskolene svært gode erfaringer med ulike former for elevkantene.¹

¹ Vi ønsker å oppmuntre myndighetene til å komme videre med det varme måltid som i all fall står på SVs ønskeliste.

4. Den enkelte elevs eget individuelle behov for tilpasset opplæring. Her er det nødvendig både å benytte skolens egne faglige ressurser og (for elever med spesifikke lærevansker) tilgjengelig fagpersonale utenfra (PPT). For begge kategorier vil et tett samarbeid med hjemmet være overordnet viktig.
5. I tett samarbeid med hjemmet kan skolen også med betydningen av regelmessig og harmonisk hverdagsliv som mulig, (f.eks nok søvn) noe som er viktig for all læring.

Dagens praksis i Steinerskolene.

For Steinerskolenes vedkommende vil en lovfesting av plikten til forsterket opplæring først og fremst bety at det vil komme ressurser inn i et system man lenge har praktisert. Hensynet til elevenes behov har ved de fleste skoler blitt prioritert, og man har søkt fleksible løsninger for å få dette til innenfor en fastlåst økonomisk ramme, noe som naturligvis har bidratt til den underfinansiering av Steinerskolene som vi har beklaget oss over ved ulike anledninger. Vi vil gjerne uttrykke vår tilfredshet med at dette elementet nå rettes opp, men har vanskelig for å forstå at det ikke kan iverksettes allerede fra det tidspunkt lovbestemmelsen trer i kraft, f.eks i form av et beregnet å konto påslag på tilskuddet.

Konklusjon.

Høringsnotatets vektlegging av tidlig innsats trenger etter vår oppfatning å settes inn i et pedagogisk perspektiv. Tidlig innsats kan etter vårt syn ikke være synonymt med ”så tidlig som mulig”. Vi anser likevel ikke at forslaget til lovtekst er til hinder for en slik forståelse.

3.- bestemmelsene om organisering av elevene i grupper

Steinerskolene har alltid praktisert opplæringen i klasser hvor behovet for sosial tilhørighet blir ivaretatt. De praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjøremål som gjelder klassen ivaretas av oppnevnte klasselærer. I enkelte fag er det ut fra faglige hensyn naturlig at klassen deles. Vi har utover dette ingen kommentarer til forslaget.

4- plikt til å utarbeide årlig rapport om tilstanden innenfor grunnopplæringen

Med bakgrunn i vurderingene i dette kapittel har Kunnskapsdepartementet en tilføyelse til privatskoleloven § 5-2 der det fastsettes at skolene har plikt til å avgi en *årlig rapport* som skal omfatte

- *læringsresultat*
- *frafall*, og
- *læringsmiljø*.

Nedenfor vil vi komme med bemerkninger til hver av disse pliktene.

A *Årlig rapport*

Å avgi en årlig rapport om de tre områdene som lovforslaget fremsetter, innebærer et betydelig administrativt arbeid hvis en slik rapport skal inneholde mer enn oppfyllelse av en formell lovplikt. Vi er ikke enig i departementet vurdering av at dette pålegget ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for privatskolene (høringsnotatets punkt 4.6). Det er ikke likegyldig for slike konsekvenser hvilke rutiner og hvilke formkrav som stilles til hvordan man skal systematisere det løpende arbeidet som foregår i en skole.

Problemstillingen blir på dette område den samme som innenfor et hvert fagområde der man ønsker å fremskaffe en beskrivelse som skal være grunnlag for kontroll av en virkelighet og for videre utvikling og kvalitetsheving av denne virkeligheten. Slik sett kan uttalelsen fra Joseph Schumpeter, finansminister i Østerrike i mellomkrigsårene og senere professor ved Harvard, USA, tjene som illustrasjon på de utfordringene man står overfor når han på økonomiens område uttaler: ”... leseren må gjøre seg opp en mening om han vil ha enkle svar på sine spørsmål, eller nyttige svar – i dette som i andre [økonomiske] spørsmål kan han ikke få begge deler.” Utfordringene vil være tilsvarende ved beskrivelse av en skolevirkelighet.

Departementet forutsetter at årsrapporten skal være å etterleve. Spørsmålet blir da hvor nyttig rapporten er. Kvalitetsarbeidet som er gjennomgående for de tre temaene rapporten skal omfatte, er store temaer som bl.a. omfatter sammenhengen mellom læreplan, det som foregår fra uke til uke og fra dag til dag i klasserommet og det arbeidet man foretar overfor den enkelte elev.

Steinerskolene har gjennom Steinerskoleforbundet laget en mal for rapportering fra den daglige ledelse overfor styret. Det er forutsatt at denne rapporten skal avgis en gang pr kvartal overfor styrene. Malen vedlegges – vedlegg nr 1.

Det fremgår av denne malen og av læreplan for steinerskolene at den løpende oppfølgingen både av de pedagogiske rammer og innholdet i undervisningen samt av den enkelte elev, er det som sikrer kvalitet i skolen.

Fra steinerskoleforbundets side mener vi at innføringen av en plikt til å avgi årsrapporter ikke er et bidrag til kvalitetsarbeidet og kontrollen i skolen, hvis ikke det løpende arbeidet og den løpende planleggingen og rapporteringen er ivaretatt på en forsvarlig måte.

Etter vår vurdering er det to rettsikkerhetsgarantier som må ivaretas hvis man ønsker å innføre et lovpålegg som skissert i forslaget til tilføyelse til § 5-2:

- Myndighetene må ta hensyn til at et slikt pålegg har en kostnadsside. Denne kostnadssiden vil for offentlig skole i stor utstrekning bli dekket inn over det kommunale budsjettet og ikke komme til uttrykk i grunnlagstall for statsstøtte gjennom KOSTRA. Det bør derfor innrømmes et særskilt tilskudd som tillater at man avsetter den nødvendige administrative kapasitet til at årsrapporten ikke bare gir de enkle, men også de nyttige svar.
- Lovpålegget må ikke utformes slik eller oppfattes slik at det ikke i praksis blir vist respekt for steinerskolenes alternativitet som nettopp er skolenes godkjenningsgrunnlag. Dette gjelder på en rekke områder, der vi spesielt bemerker hensynet til sluttkompetanse og metodefrihet. Slike operasjonelle bestemmelser har ofte den konsekvens at man gjennom praktiseringen stiller formalistiske krav til innhold. Disse er ofte begrunnet med kontrollerbarhet for tilsynsmyndigheter. Vi har hatt flere eksempler der skoler blir belastet fordi tilsynsmyndigheter har for lav kompetanse om steinerskolenes alternativitet og godkjenningsgrunnlag.

B Krav om at rapporten skal inneholde opplysninger om læringsresultat.

Høringsnotatet nevner indikatorer som man anser som viktige. I sin generelle form er det ikke vanskelig å være enige om disse indikatorene. Utfordringen består i å klarlegge hvilke operasjonelle krav og krav til standardisering man stiller for å kunne redegjøre for og dokumentere at disse indikatorene er ivaretatt innen den enkelte skole.

På dette området er det helt sentralt for steinerskolene at det blir vist respekt for de godkjente læreplanene som angir kompetansemål som sluttkompetanse. Bestemmelsen må ikke kunne tolkes slik at den i seg selv gir grunnlag for å stille krav som er styrende for skolens alternativitet, pedagogiske grunnlag og metodefrihet. Av denne grunn mener vi at loven i seg selv ikke kan bli et selvstendig grunnlag for å pålegge skolene nasjonale prøver etter en offentlig mal som ikke er forankret i steinerskolenes rett til alternativitet.

Et bærende element i steinerskolenes læreplan er elevenes individualitet. Departementets 3. indikator er derfor svært viktig for steinerskolene. Viktigheten av at elevene opplever inkludering og mestring er helt sentral fra 1. klassetrinn. Selvtillit på evne til å lære er en forutsetning for deres læring. Derfor er undervisningen lagt slik opp at den med utgangspunkt i det enkelte barns evner og anlegg skal gi dem evne til mestring og opplevelse av at de får til oppgavene som blir gitt dem. De skal ”speiles” i egen glede over mestring og selvforbedring, og ikke i forhold til en rekke oppgaver som de ikke mestrer. I dette perspektivet er krav til sluttkompetanse helt sentralt.

C Krav om at rapporten skal inneholde opplysninger om frafall og læringsmiljø

For så vidt gjelder kravet til frafall er dette etter vår oppfatning ivaretatt gjennom de rapporter som skal inngis i forbindelse med dokumentasjon for statsstøtte, og trenger neppe gjentas i forbindelse med en årsrapport.

Frafall er for privatskolene et selvsagt fokusområde fordi det er helt grunnleggende for skolens økonomi og eksistensgrunnlag.

Tilsvarende gjelder for læringsmiljø som etter vårt syn både omfatter miljøet i klasserommet og miljøet mellom lærere. Hvis ikke dette fungerer i det daglige, vil årsrapporter neppe løse det problemet.

7- rett og plikt til fysisk aktivitet i grunnskoleopplæringen

Steinerskolene har en egen godkjent læreplan som er utviklet etter barnets fysiologiske utvikling. Undervisningen i skolen er derfor sterkt preget av fysisk aktivitet i samspill med teori. Steinerskolene er positive til at fysisk aktivitet styrkes gjennom lek og faglige utfordringer, vi støtter derfor intensjonene med forslaget, men stiller oss spørrende til at dette må hjemles i loven. En slik bestemmesle må etter vårt syn være begrenset til fysisk aktivitet. Vi mener at pedagogiske alternativer og deres egenart må beskyttes mot at det kan gis forskrifter som ikke er ment å være opplæring i fag.

8- bestemmelsene som gjelder private skoler for funksjonshemmede

INNLEDNING.

Steinerskoleforbundet vil innledningsvis understreke at flere av endringene faller inn under mandatet til ”Utvalget for bedre læring for barn unge og voksne med særskilte behov, ”Midtlyng-utvalget”. Vi har bl.a. merket oss at hovedintensjonen med utvalgets arbeid er å legge frem konkrete forslag til bedre organisering av effektiv ressursbruk for en fremtidig helhetlig tiltakskjede for barn, unge og voksne med behov for spesialpedagogisk støtte.

Ved å foreslå store endringer i bestemmelsene om private skoler for funksjonshemmede forskutterer man eventuelle forslag og tiltak som ligger under det regjeringsoppnevnte ”Midlyngutvalget”. Vi anser dessuten at departementets drøfting av disse skolenes egenart og betydning ikke på noen måte er uttømmende eller står i noe naturlig forhold til de forventninger som ligger i Stortingets Inst. Nr. 88 (2006-2007) der det bl.a. heter

Komiteen viser til at mange av skolene for funksjonshemmede gir unike tilbud som bygger på spesiell kompetanse utviklet over år, noen av skolene driver også utdanning for voksne uten rett. Tilbudet ved disse skolene finnes ofte ikke ved de offentlige skolene. Komiteen har merket seg at departementet vil komme tilbake til Stortinget med en egen sak om de videregående² skolene for funksjonshemmede våren 2009.

Gjennom en altfor summarisk gjennomgang av skoler som innbyrdes er nokså ulike, går viktige nyanser tapt i høringsnotatet. Steinerskoleforbundet mener f.eks at de helsepedagogiske Steinerskolene i tillegg til å være et velfungerende tilbud åpent for alle, også må anses som et mulig valg av en bestemt pedagogikk, og altså er en foreldrerett. Vi vil også peke på at disse skolene ikke har elever med adferdsproblemer, men kun med ulike former for psykiske funksjonshemminger, altså elever som det er meget vanskelig å gi et godt tilbud i vanlige skoler.

Vi har svært vanskelig for å se at nærværende høringsnotat lever opp til den varslede gjennomgang i ”en egen sak” som Ot.prp. nr 37 (2006-2007) beskriver slik:

Departementet viser til vurderinga i høringsnotatet om at det er ei rekkje forhold rundt dei særskilde skolane for funksjonshemma som må vurderast nærmare, og at det derfor bør leggjast fram ei eiga sak om desse skolane for Stortinget. I samsvar med høringsforslaget foreslår departementet at det ikkje blir godkjent nye særskilde skolar for funksjonshemma før Stortinget har behandla denne saka. For å få ei tilstrekkeleg grundig utgreiing om desse skolane, ser departementet at det er nødvendig med noko lengre tid til utgreiinga enn signalisert i høringsnotatet. Departementet vil på denne bakgrunn komme tilbake med ei eiga sak for Stortinget om dei særskilde skolane for funksjonshemma våren 2009.

² Vi antar at komiteen må ha tenkt på samtlige skoler. Alle de helsepedagogiske steinerskoler har for øvrig både grunnskole- og videregående tilbud

Departementet har merkt seg at enkelte høringsinstansar beklagar at departementet skaper uro og utryggje for desse skolane. Til dette vil departementet uttale at dei eksisterande skolane etter forslaget skal få halde fram å drive verksemda med rett til tilskot etter lova. Departementet vil også vise til at skolar for funksjonshemma er foreslått som eit eige grunnlag. På grunn av at departementet no er i ein utgreiingsfase, ser departementet det ikkje som formålstenleg å opne for godkjenning av nye særskilde skolar for funksjonshemma før Stortinget har behandla saka. Elles viser departementet til § 2-1 første ledd første punktum i lovutkastet.

Om de helsepedagogiske Steinerskolene.

Helsepedagogisk Steinerskole representerer en alternativ, spesialpedagogisk metode, en nittiårig tradisjon som er i stadig utvikling: De tre Helsepedagogiske Steinerskolene i Norge representerer en mangeårig spesialpedagogisk tradisjon innenfor Steinerpedagogikken. Tradisjonen går tilbake til grunnleggelsen av den første Steinerskole i 1919. *Elever med særskilte behov skulle følge sine normalklasser og fikk støtteundervisning innen klassens rammer.* Det ble da utviklet et begynnelsesgrunnlag for Steinerpedagogisk spesialpedagogikk, som fikk navnet helsepedagogikken. Her i Norge har vi en sytti år lang tradisjon. To av de helsepedagogiske skolene er inkorporert i vanlige Steinerskoler og har inkluderende strukturer. Alle de tre helsepedagogiske skolene har potensial for vekst og utvikling, elevtilstrømningen er god. Skolene er riktignok private i juridisk forstand, men er organisert som allmennyttige stiftelser, og må først og fremst bedømmes som sivilsamfunnsinitiativer med forankring i brukerne og deres familier, samt i det faglige eksterne hjelpeapparatet i regionene.

Det hører med til historikken at det høsten 2008 ble forsvart en doktoravhandling ved det utdanningsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo som beskriver egenart og utvikling for dette steinerpedagogiske alternativet.³ Forfatteren klargjør også Steinerpedagogikkens positive holdning til integrering i et intervju publisert på nettsiden til Statens Råd for likestilling av funksjonshemmede.⁴

De helsepedagogiske steinerskolenes egenart og fremtid

Det avgjørende for steinerskoleforbundet og for de helsepedagogiske steinerskolene er at tilbud som gis til barn er utformet slik at de ut fra sine ressurser og evner gis en mulighet for utvikling og fungering. Dette gjelder i like stor grad for barn med funksjonshemninger som for funksjonsfriske barn. Men tilnærmingen til barna må bli forskjellig.

Det viktige i denne prosessen er at barna på samme måte som barn uten funksjonshemming opplever mestring og inkludering. Disse barna mestrer i utgangspunktet ikke på linje med funksjonsfriske barn. De er særlig sårbare for å speiles i sin manglende evne til presentasjon sammenlignet med funksjonsfriske barn. Og det er naivt å tro at de ikke er i stand til å registrere denne manglende mestringen i møte med funksjonsfriske barn. Skal disse barna derfor få et verdig voksenliv, må de bli gitt grunnlag for å oppleve egenverdighet og selvrespekt. De må få anledning og mulighet til å utforske og utvikle sine evner og anlegg og glede seg over det. Og de må møte respekt fra omgivelsene. Før de har fått den selvrespekten som en slik mulighet gir grunnlag for, vil mange foreldre mene at deres barn ikke skal være ”forsøkskaniner” for funksjonsfriske barns evne til å inkludere slike barn. I mange tilfeller vil en integrering som angitt i departementets høringsbrev punkt 8.4, 5. avsnitt stille umulige og

³ Bente Edlund: Forpliktende idealisme under skiftende betingelser. Antroposofiske tiltak for utviklingshemmede 1924 - 1990

⁴ http://www.helsedirektoratet.no/srff/fagnytt/ulike_skoetilbud_for_barn_med_utviklingshemning_83266

umenneskelige krav ikke bare til barnet med funksjonshemming, men også til empati som man forutsetter at funksjonsfriske barn skal være i stand til å utøve og til lærere som skal ivareta barna, både de med og de uten hemninger. Vi skal ikke gå i dybden av de faglige temaene som disse problemstillingene reiser. Etter vårt syn er de rettslige relevante synspunktene følgende:

Det er nødvendig å fastslå at også foreldre til funksjonshemmete barn elsker sine barn høyt og vil deres beste. Mange av disse foreldrene har synspunkter som beskrevet ovenfor. De er opptatt av at barna skal få maksimal utvikling av sine evner og anlegg innenfor rammer som ikke eksponerer dem for vedvarende faglige og sosiale nederlag. De er opptatt av at barna skal få selvspekt og bli glade barn. Mange må akseptere at deres barn aldri vil bli fungerende i et "åpent" arbeidsliv eller i "åpne" sosiale settinger. Det er en misforståelse å tro at slike foreldre skammer seg over eller ønsker å hjemme bort sine barn. Men de ønsker å være til stede eller være trygge på at barna befinner seg i omgivelser som vedvarende respekterer barnas forskjellighet. Og de ønsker at dette skal bestå inntil barna har en grunnfestet opplevelse av selvspekt og verdighet. De helsepedagogiske steinerskolene kan dokumentere at de nettopp har en pedagogisk tilnærming som ivaretar disse synspunktene.

Også i forhold til disse foreldrene gjelder foreldreretten til å velge en annen skole for sine barn enn den som tilbys av det offentlige, en rett som er lovfastsatt gjennom menneskerettighetsloven § 2 nr. 2, jfr. artikkel 13 i konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Vi mener på denne bakgrunn at staten har et nasjonalt ansvar for ikke å legge hindringer i veien for videreføring av en aktiv spesialpedagogisk tradisjon. Gjennom de fem siste årene er det nettopp dette som har skjedd. De statlige rammevilkårene har blitt vesentlig forverret. Vi konkretiserer disse forhold lengre nede i høringsuttalelsen.

Vi mener at statlige myndigheter har en forpliktelse overfor en svak gruppe som de funksjonshemmede til å sikre at en aktivt arbeidende spesialpedagogisk tradisjon som helsepedagogikken, kan utvikles videre. Vi mener dette blir åpenbart dersom departementet setter seg grundig inn i hva de helsepedagogiske skolene utfører og tilstreber i praksis. Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken har gjennom årene sendt flere detaljerte redegjørelser til departementet/ direktoratet, senest 29. november 2007. Vi mener at denne skolen, bl.a. med sin inkluderingsmodell kan vise til erfaringer som burde gi den status som strukturelt forbilde for pedagogisk arbeide med psykisk funksjonshemmede på nasjonalt nivå.

På denne bakgrunn oppfordrer vi departementet om et konstruktivt samarbeid der de statlige rammene legges bedre til rette enn nå. Vi har tidligere redegjort for hvorfor statstilskuddet er et eksistenskrav for de helsepedagogiske steinerskolene, noe som er nødvendig fordi kommuner og fylker naturlig nok prioriterer bevilgninger til egne skoletilbud.

Noen bemerkninger til pkt 8.4.

1. Navnet.

Departementet drøfter i dette kapitlet begrepet *funksjonshemmet*. Steinerskoleforbundet har ingen spesielle kommentarer til at departementet fortsatt ønsker å bruke denne termen. På bakgrunn av høringsnotatets bemerkninger lenger nede, finner vi det derimot ønskelig at skolene som kategori i fremtiden blir kalt "Særskilt tilrettelagte skoler for funksjonshemmede".

Vi vil anføre følgende grunner for dette:

a. Lovgivers egen bruk. I innstilling O nr. 88 (06-07), fra Stortingets kirke, utdannings og forskningskomité brukes begrepet ” særskilt tilrettelagt opplæring for funksjonshemma”. Det samme begrepet anvendes i gjeldende privatskolelov i § 2-1, pkt.f. Vi synes det bør tillegges vekt at lovgiver (Stortinget) selv finner dette mest presist.

b. Holdningen til integrering. Termen “Særskilte skolar for funksjonshemma” fokuserer etter vår oppfatning nokså ensidig på segregering. Det bringer assosiasjoner til ” særskilte skoler”, altså spesialskoler. Det korrekte er etter vårt syn at det legges vekt på *tilrettelagte* skoler. Her kan det være på sin plass å understreke Steinerskolenes grunnleggende holdning til integrering. (Se også fotnote 4) Denne holdningen er en ikke uviktig grunn til at vi ønsker et navn der termen *tilrettelagt* kommer med. Vi ønsker å gå noe grundigere inn på akkurat dette. Departementet skriver bl.a. .

”Departementet ønsker en sterk satsing på den offentlige skolen og at inkluderende opplæring skal være hovedregelen.”

Vi er på vår side helt innforstått med at den offentlige skole i dette land tar et hovedansvar for opplæringen, også av funksjonshemmede. Det kan imidlertid være på sin plass å minne om at Privatskoleloven åpner for godkjenning av skoler utenfor det offentlige system, med krav om å være ”jevngode”, og med grunnlag bl.a. i internasjonale konvensjoner om foreldres og elevers rett til valg av skole. Vi kan ikke helt fri oss fra inntrykket av at departementet med uttrykket ”sterk satsing på den offentlige skolen” i virkeligheten ønsker å plassere de helsepedagogiske skolene utenfor foreldres eller foresattes valgmuligheter. Vi mener også at høringsutkastet på flere punkter må forstås i lys av en slik tolkning.

Når det gjelder synet på ”inkluderende opplæring” er Steinerskoleforbundet helt på linje med departementets utsagn. Det er ikke noe poeng for de særskilt tilrettelagte skolene for funksjonshemmede å isolere elevene fra daglig omgang og fellesskap med såkalt funksjonsfriske elever. Det vil være kjent for departementet at Helsepedagogisk Steinerskole både på Hedmarken og på Skjold har integrering/ inkludering i sine strukturer og på ingen måte faller inn under begrepet spesialskoler.

Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole i Oslo bygger ny skole på Ljabru og arbeider parallelt med å få etablert en kulturell og sosial tilknytning til Steinerskolen på Nordstrand som ligger i skolens nærområde."

Tanken om (full) integrering har bred politisk støtte. Diskusjonen om skoler tilrettelagt for funksjonshemmede er derfor en omfattende, faglig debatt. Politiske dogmer på dette området er dels sammenfallende og dels i konflikt med faglige vurderinger.

Også Steinerskolene har lyktes med å integrere en lang rekke elevkategorier i ”vanlige” klasser. Tradisjonen for dette er som nevnt foran langt eldre enn den mentalitetsendring som f.eks resulterte i HVPU-reformen m.m. i slutten av 1980-årene. Vi kan konstatere at dette i mange tilfelle er positivt for alle impliserte. Særlig er det mange eksempler på at elever med til dels tunge fysiske funksjonshemninger har fått en fullverdig tilrettelagt opplæring.

Erfaringene med psykisk funksjonshemmede er langt mer nyanserte. Flere elever ved de helsepedagogiske skolene har begynt som elever i vanlige klasser. Typisk er at det går bra en

stund. Deretter følger hva foreldre og lærere beskriver som gradvis sosial isolasjon, faglig tilkortkomning, ulike former for stigmatisering, ensomhet, sorgreaksjoner osv. Dette er velkjent overalt, og har sine konsekvenser overalt. Ingen ønsker å stå rolig å se på at barnet ikke har det godt, ikke lærer noe, ikke har venner og likesinnede.

Dette er realiteten, i alle norske kommuner og selvsagt også i Steinerskolen. Derfor er det også utviklet en hel flora av praktiske løsninger, til barnets beste, men ikke helt etter det høyeste idealet, ”hovedregelen”, om fullt samvær i opplæringen. Noen enkle søk på Internett avslører at det i kommunal regi finnes en lang rekke spesialklasser og spesialskoler for elever som det ikke har lyktes å ”integre”. Det er elever som har krav som den vanlige skole ikke makter å imøtekomme. Departementet kan umulig være ukjent med dette. I lys av dette leser vi med en viss forundring at departementet i høringsnotatet skriver:

(...) Dette (lovgivningen) innebærer at elevene ved de særskilte skolene for funksjonshemmede – også uten tilbudene som gis ved disse skolene – i stor grad har en lovfestet rett til et individuelt tilpasset tilbud i den offentlige skolen eller ved en privatskole godkjent på andre grunnlag etter § 2-1 andre ledd.

Dette er etter vår bedømmelse den reneste ønsketenkning. De aller, aller fleste av de som i dag er elever ved de helsepedagogiske skolene har et langt bedre tilbud om tilpasset opplæring enn de ville hatt i en vanlig klasse, offentlig eller Steinerskole. Tallrike vitnesbyrd fra foreldre og fra offentlige fagmennesker og erfarne pedagoger kan dokumentere dette. Og hva verre er: lest i sammenheng med betraktningene om tilskuddssatsene, skapes det et inntrykk av at det handler om mulige innsparinger på offentlige budsjetter. I anstendighetens navn burde en sammenlikning i så fall vært gjort med kostnadene ved offentlige spesialskoler. Slike nevnes ikke i høringsnotatet.

Departementet skriver videre:

“Etablering av egne skoler for elever med forskjellige diagnoser harmonerer ikke med målsettingen om god integrering. De eksisterende 10 skolene for funksjonshemmede bærer etter departementets oppfatning til dels sterkt preg av å være spesialskoler.”

For de mange brukere og kjennere av de helsepedagogiske steinerskolene oppleves et slikt utsagn som sviende urettferdig. Et velfungerende opplegg gjennomført med betydelige oppofrelser, der en lang rekke barn med tunge diagnoser trives, lærer og finner mening og venner, med takknemlige foreldre som gjør et pedagogisk valg bygget på en klar rettighet, får her et offentlig stempel som et uønsket brudd på målsettinger som ingen i verden hittil har klart å realisere. Nøyaktig det samme ”brudd” foregår over en lav sko i det offentlige skolesystem. Formuleringen illustrerer at velmente, men ganske abstrakte målsettinger settes over de klare behov for tilpasset opplæring som også de funksjonshemmede barn og ungdommer har et soleklart behov for. Vi siterer gjerne hva som står svart på hvitt i Inst.O.nr.88 (2006-2007)

”Komiteen vil understreke betydningen av disse viktige skoletilbudene”.

Kontrasten mellom Stortingskomiteens og høringsnotatets tekst er etter vår oppfatning slående. Det bør departementet ta inn over seg.

2. Stopp for godkjenning av nye skoler.

Departementets argumentasjon for at nye særskilt tilrettelagte skoler for funksjonshemmede ikke lenger skal kunne godkjennes som tilskuddsberettiget, er etter vårt syn lite overbevisende. Spesielt mener departementet å ha påvist at

”... egne privatskoler for funksjonshemmede ikke i tråd med sentrale målsettinger om en god integrering og en skole som er for alle.”

Departementets hovedargument er påstanden om manglende integrering. Vi mener at departementet har oversett de særskilt tilrettelagte skolenes samfunnsmessige betydning på det konkrete plan og skolenes prinsipielle betydning i forhold til funksjonshemmedes rett til valg av skole i fremtiden. Sagt med andre ord: I likhet med andre (fremfor alt offentlige) skoleeiere har vi tatt konsekvensen av at viktige kategorier av funksjonshemmede får en langt bedre opplæring i egne klasser/grupper, men som vi også har redegjort for, gjerne og helst i nær kontakt med elever fra ”vanlige” klasser. Det er foreldrene som tar et slikt valg. At dette valget også omfatter en pedagogikk som de har tillit til vil gi deres barn de beste vekstmuligheter, er en klar rett. Og det er lovgivningen som har organisert det slik at f.eks steinerpedagogikken utøves i private skoler. Men også Steinerskole er en valgmulighet for alle. Spesielt når den har 100% offentlig finansiering.

Departementets forslag innebærer at nye skoler bare kan godkjennes når de bygger på integrering. Dette er i realiteten å frata funksjonshemmede fremtidige nye skoletilbud, mens derimot funksjonsfriske elever (prinsipielt) beholder muligheter for fremtidige nye skoletilbud. Det er vanskelig å karakterisere dette som noe annet enn diskriminering av funksjonshemmede.

Departementets argument om (full) integrering er, som vi har påpekt ovenfor, frakoblet den skolevirkeligheten som departementet har plikt til å kjenne. I tillegg har to av de helsepedagogiske Steinerskolene faktisk integrering. Elever i andre av de særskilt tilrettelagte skolene som er i alder mellom 25-30 år, kan som allerede nevnt ikke integreres i aldersadekvate klasser. Departementet har etter vårt syn her gitt en skjev fremstilling av norsk skolevirkelighet og opplyser dermed ikke saken best mulig, slik Forvaltningsloven pålegger offentlig forvaltning.

Departementet skriver i sitt høringsbrev at det er i overensstemmelse med gjeldende rett at nye særskilt tilrettelagte skoler ikke skal godkjennes. Vi må påpeke at denne bestemmelsen var forutsatt midlertidig fram til våren 2009 og aldri var ment som gjeldende rett over tid! Ordvalget i Ot.prp. nr 37 (sitert ovenfor) levner ingen tvil om at spørsmålet skulle behandles uavhengig av foregående lovarbeider.

På denne bakgrunn mener vi at bakgrunnen for departementets lovforslag til privatskoleloven § 2-1 ikke er tilstrekkelig belyst. Forslaget forholder seg ikke til realitetene og er derfor ikke er faglig og saklig holdbart. Forslaget er kort og godt politisk motivert av å hindre videre vekst i private tilbud på opplæring for funksjonshemmede. Når man kjenner litt til de funksjonshemmedes situasjon i praksis og vet hvilken kvalitet de omtalte tilbudene faktisk har, er det vanskelig å komme til noen annen konklusjon enn at myndigheten her er kommet i skade for å prioritere politiske kjepphester fremfor å ta vare på samfunnets svakeste. Vi vil i det lengste tro at Regjeringen ikke bevisst vil slå barnet ut med badevannet.

Med bakgrunn i ovennevnte er det Steinerskoleforbundets syn at foreslåtte tilføyelsen til privatskoleloven § 2-1 2. ledd bokstav f er i strid med så vel norsk rett som folkeretten. Hvis dette er en tilføyelse som på tross av disse synspunktene blir vedtatt, ser Steinerskoleforbundet det slik at man ikke har annet valg enn å få dette belyst rettslig ved første korsvei – dvs. ved søknad om utvidelse av antall plasser ved eksisterende skole eller ved søknad om etablering av nye helsepedagogisk skoler som det viser seg behov for.

3. Om utforming av kriterier for å skille mellom høyeste og laveste sats.

Departementet opererer med to faste tilskudds satser, altså to gjennomsnittssatser pr. elev. I høringsnotatet hevder departementet at ”skolene selv er overlatt ansvaret for å vurdere hver enkelt elev i forhold til hvilken sats som skal legges til grunn”, en svakhet ifølge både Riksrevisjon og høringsnotat. Beskrivelsen er imidlertid misvisende. Forholdet er at hver av de særskilt tilrettelagte skolene er tildelt den ene eller den andre av disse satsene av departementet. Som en permanent ordning ligger hver av skolene på hver sin faste enhetssats hvert år. Departementet regulerer disse satsene i samband med statsbudsjettet. Selvfølgelig har aldri skolene valgt sats selv slik departementet skriver på side 27 pkt 8.4

Steinerskoleforbundet ser positivt på at det nå skal forskriftsfestes kriterier for å skille disse satsene. Departementet skriver i sitt høringsbrev pkt. 8.3, side 25 at ” det kreves ikke dokumentasjon på arten eller graden av funksjonshemming”. Det kan være riktig nok, men vi vil bemerke at for eksempel Helsepedagogisk Steinerskole på Hedemarken gjennom snart tjue år, selvpålagt har stilt krav til ekstern dokumentasjon ved alle elevinntak innen skolen fatter enkeltvedtak. Denne skolen krever diagnose fra lege eller utredning fra psykolog hvor det framgår at eleven har psykisk funksjonshemming. (Via habiliteringstjenesten, PPT, psykiatrisk poliklinikk). Ordningen har fungert ryddig, og vi vil anbefale denne.

Departementet skriver i sitt høringsbrev at finansieringssystemet med to satser ikke er tilpasset dagens krav om individuell vurdering og individuelt tilpasset opplæring. Steinerskoleforbundet har fått innspill fra samtlige tre skoler om at den nåværende ordning med tilskudd på mal isolert sett kan virke ubyråkratisk og kanskje ufullkommen, men at den fungerer rimelig godt i praksis.

En funksjonshemmet elev med f. eks Downs Syndrom vil ha samme funksjonshemming år etter år, da vil vår nåværende tilskuddsordning nettopp gi en forutsigbarhet og langsiktig garanti. Ved enkeltvedtak om elevinntak, bygd på dokumentasjon om psykisk funksjonshemming, vil eleven ha en langsiktig garanti om ressurs i en viss nivå-sone. Dette fungerer i praksis fordi den høyeste tilskuddsatsen er en erfaringsbasert gjennomsnittssats. Hver elev skal ha en IOP som løpende ajourføres. IOP- arbeidet gjøres i et samarbeidsteam med foreldre, lærerteam og PPT. På denne bakgrunn vil samarbeidsteamet på våren legge opp målene for det pedagogiske opplegget for neste skoleår. Samarbeidsteamet gjør en individuell vurdering av elevens behov. Med vårt system vil samarbeidsteamets individuelle vurdering av eleven fullføres ved slutten av skoleåret og resultere i et individuelt tilpasset undervisningsopplegg med et fastsatt ressursforbruk for eleven.

Fra en av våre skoler (Skjold) har vi mottatt følgende beskrivelse av hvordan satssystemet virker i praksis:

I den praktiske skolehverdagen krystalliserer det seg ut virkeligheter som ikke kan fanges opp i beskrivelser av diagnoser eller kategorisering av ulike vansker og faglige

svakheter eller sosiale vansker: nemlig elevens konkrete behov for læresituasjon med hensyn til gruppestørrelse og individuell oppfølging av lærer.

Vår erfaring gjelder den høyeste satsen som vi betrakter som en gjennomsnitts "skolesats".

Eksempel: Dersom en elevgruppe på 25 elever er sammensatt slik at 4 elever krever en-til-en oppfølging av lærer-ressurser, 9 elever kan undervises med base i tre grupper a 3 elever, og 12 elever i to grupper a 6 elever, og man ut fra den høyeste satsen trekker fra den nødvendige prosenten for administrasjon og de andre driftsutgiftene, vil den samlede "pedagog-relaterte" utgiften tilnærmedesvis bli dekket av den høyeste satsen. I dette tilfelle vil den høyeste satsen være relevant som et gjennomsnitt for en såpass sprikende elevgruppe som etter tradisjonell tildeling av spesialundervisningstimer vil kreve fra 30 uketimer til 5 uketimer pr. elev. Altså vil kriteriene for høyeste sats være behov for spesialundervisning pr. elev fra 5 – 30 timer pr. uke. Dette viser at en "skolesats" må betraktes som grunnlaget for en ramme som passer for det spekter av elever den skolen har. På en annen skole ville de sistnevnte 12 elevene med undervisning i grupper a 6 elever passe inn under den lavere satsen dersom de fleste elevene på den skolen kunne undervises i så store grupper.

Høringsnotatet antyder muligheten av at finansieringen av disse skolene kunne knyttes opp til den vanlige ordning for tildeling av midler til spesialundervisning. Dette vil etter vårt skjønn være lite ønskelig og bringe en betydelig grad av uforutsigbarhet inn i arbeidet. Kommunenes tildelingsprosedyrer for tildeling av støttetimer har en saksgang hvor en må søke om bestemte ressurser for eleven nesten et år i forveien. Ordningen svekker etter vårt syn nettopp individuell vurdering! Vi viser for øvrig til redegjørelser fra Helsepedagogisk skole på Hedemarken til departementet/ direktoratet, spesielt den siste redegjørelse av 28.11.2007 hvor inntaksprosedyrer ble utførlig omtalt.

På et punkt har vår nåværende tilskuddsordning likevel vært utilstrekkelig, det gjelder multifunksjonshemmede elever. Det er ikke alltid mulig for skolen å økonomisere rammer for denne type elever, f. eks elever med autisme som i dårlige perioder har fysisk utagering mot medelever eller lærere. Skolen må ofte i slike tilfeller avsette to lærere(en ekstra assistent) som følger denne eleven gjennom en periode på kanskje 2-3 år. I slike tilfeller er det behov for ekstraordinært påslag på satsen øremerket til konkrete elever.

4. Om betegnelser og om kriterier for å skille mellom tilskuddssatsene :

Innledningsvis vil vi bemerke at den høyeste tilskuddssatsen er nødvendig for elever med nedsatt mestring og nedsatt selvhjulpenhet både i skolesituasjonene og i forhold til å beherske elementær selvhjulpenhet i dagliglivets gjøremål. Elever med psykiatriske lidelser kan ha en temporær psykisk funksjonshemning. Dette kan ofte være svært stigmatiserende. Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk henviser ofte sanne elever til Helsepedagogisk skole. De krever tett oppfølging. De er ressurskrevende selv om de har relativ høy grad av selvhjulpenhet. Vi legger til grunn departementets uttalelse på side 27, pkt 8.5 om at forslaget i utgangspunktet innebærer en videreføring av dagens ordning.

Om den høyeste tilskuddssatsen:

- Høyeste tilskuddssats gis til særskilt tilrettelagte skoler eller avdelinger som hører til en sammensatt kategori av psykisk funksjonshemmede elever. D.v.s. elever med psykisk utviklingshemming, inkludert elever med autisme og med generelle lærevanskligheter, elever med psykiatriske lidelser og med omfattende lærevanskligheter, multihandicappede elever med sammensatte lærevanskligheter p.g.a. psykiske og fysiske komplikasjoner.

Ved elevinntak må skolene kreve ekstern dokumentasjon fra lege eller psykolog om at eleven har en psykisk funksjonshemming eller det må foreligge fra PPT en utredning av eleven med en tilrådning som viser at opplæringstilbudet ved den særskilt tilrettelagte skolen/avdelingen er adekvat.

- Skolens reglement for elevinntak må implementere kravene til dokumentasjon.
- Skoler som mottar høyeste sats skal ha et løpende samarbeide med eksterne faginstusjoner . (PPT, habiliteringstjenesten eller psykiatriske poliklinikker) for alle elevene.
- Nye kriterier kan ikke ha tilbakevirkende kraft og kun gjelde for elevinntak tidligst høsten 2010. Det må være et krav at elever som allerede forventer skoleplass høsten 2009, ikke avskjæres. Søknadsfrister og saksbehandling fra PPT tar nesten et år til sammen for å forberede annet skolealternativ, basert på t- timer. (For kommuner tar det over et år å etablere tilpassende tilbud for funksjonshemmede.) Elever som allerede er tatt inn må få fullføre sin skolegang uten at gjeldende sats ved inntaket settes ned.

Om den laveste tilskuddsaten:

- Den laveste tilskuddssatsen forutsetter elever som har elementær mestring og selvhjulpenhet i skolesituasjonene og i forhold til elementær mestring av hverdagslivets situasjoner. Denne laveste tilskuddssatsen bør gjelde for særskilt tilrettelagte skoler/avdelinger for en sammensatt kategori av elever med psykososial problematikk, elever med sammensatte eller spsifikke lærevanskligheter, elever med tilpasningsproblemer, elever uten adekvate skoletilbud p.g.a. manglende motivasjon .
Diverse punkter :
- Man bør finne en ordning for ekstraordinært ressurskrevende elever, multihandicappede elever og for autister med fysisk utagering og lignende,når det gjelder et øremerket påslag på satsen.

Vi anbefaler bruk av samlebegrepet psykisk funksjonshemming for begge tilskuddssatser. Ved å anvende begrepet psykisk funksjonshemmet omfatter man både psykisk utviklingshemming og psykiske lidelser som medfører store generelle lærevansker. For den høyeste satsen vil f.eks betegnelsen *omfattende psykososiale lidelser* kunne være dekkende, for den lavere *lettere psykososiale lidelser*.

Steinerskoleforbundet vil ut fra punktene ovenfor støtte departementets forslag om å videreføre dagens tilskuddsordning. Vi tror imidlertid det vil være nyttig at departementet etter å ha kartlagt høringsinstansenes innspill innkaller til et møte der detaljene i tilskuddssystemet kan drøftes nærmere.

Om husleietilskudd og skyss

Steinerskoleforbundet beklager at en grundig gjennomgang av skoler for funksjonshemmede, som tillyst i Ot.prp. nr 37 (2006-2007) er utelatt i forbindelse med forslag til endringer i lov 4. Juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot.

Vi forstår ikke hvorfor husleie og skyss delvis eller er helt utelatt i høringsnotatet. Vi tillater oss derfor å komme med følgende tilleggskommentar:

- Husleiekostnader for de særskilt tilrettelagte skolene må komme med i driftstilskuddsgrunnlaget..
- Vi foreslår endring i lovteksten til § 3-7. Siste setning bør lyde: ” *retten til skyss, reisefølge og tilsyn for funksjonshemma elever i grunnskolen gjelder også utover kommunegrensa i den kommunen eleven bur*

5. Vedr. husleie.

I privatskoleloven av 1985 var det mulighet for dekning av investeringsutgifter (husleie). Husleieutgifter til skolene for funksjonshemmede elever er ikke sammenlignbare med vanlige privatskoler. Arealbehovet pr elev er større og det er ikke anledning til å kreve inn skolepenger (selv om det var mulig å kreve inn skolepenger, ville dette bety en urimelig stor utgift for de enkelte elever/foresatte). Vår oppfatning er at i praksis ville dette gjøre det umulig å drive skolen. For våre skoler, som er organisert som en ideell stiftelse og som ikke driver annen virksomhet, vil dette bety at vårt finansielle grunnlag må baseres på tilfeldige gaver o.l. og det vil være umulig å etablere en stabil og langsiktig drift i hensiktsmessige lokaler. Vi foreslår at realiteten fra den gamle privatskolelov av 1985 gjeninnføres: ”Skulane kan etter søknad få statstilskot til investeringsutgifter.”

Vi ser det som vesentlig at retten til dekning av investeringsutgifter innarbeides i privatskoleloven, da det siden opphevelsen av privatskoleloven av 1985 har vært betydelig usikkerhet og uklarhet rundt tilskuddsordninger. Vi mener dette er klart i strid med Stortingets uttalte forutsetninger.

Vårt forslag til ny lovtekst: *Særskilt tilrettelagte skoler for funksjonshemmede kan søke departementet om husleiegodtgjørelse.*

Vi foreslår at forskriftene som skal utarbeides eksplisitt definerer husleieutgifter som en del av de nødvendige driftsutgifter for å drive skole for funksjonshemmede elever, subsidiært at denne utgift legges til normalsatsen (for eksempel fast prosentdel)

6 Skyss

I privatskolelovens § 3-7 som omhandler skyss m.m heter det:

” Elevane har rett til skyss etter reglane i opplæringslova § 7-1 første og andre ledd om skyss i den vidaregåande skolen, § 7-3 om skyss for funksjonshemma og mellombels skadde eller sjuke og § 7-4 om reisefølge og tilsyn. Retten til skyss, reisefølge og tilsyn for elever i grunnskolen gjeld berre innanfor kommunegrensa i den kommunen der eleven bur. ”

I opplæringslovas kap.7 § 7-3 som omhandler skyss for funksjonshemmede og midlertidig skadde eller sjuke elever heter det:

”Elevar som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skadde eller sjukdom har behov for skyss, har rett til det uavhengig av avstanden mellom heimen og opplæringsstaden

Merknader til § 3-7 fra Ot.prp. nr. 37 (2006-2007) er skrevet *under* lovteksten i privatskoleloven, og sier bl.a. at første og andre ledd er en videreføring av gjeldende rett. Vi finner også merknader fra Ot. prp. nr. 33 (2002-2003) som bl.a. henviser til den gamle privatskolelovens § 10 med forskrifter og altså videreføring av denne.

Sistenevnte lov av 14. juni 1985 nr.73 § 10 med forskrifter ga funksjonshemmede elever rett til fri skyss over kommunegrensa i den kommunen der de bor. Se tidligere rundskriv nr. F-75/93(som ble fjernet i 2007).

”For funksjonshemmede elever i private grunnskoler gjelder ordningen om skoleskyss dessuten ut over hjemkommunen/ bostedskommunens grenser”.

På en rekke områder må funksjonshemmede barn og unge ha særrettigheter for å kunne delta i samfunnet, så også når det gjelder transport. Se hva Stortingets samferdselskomitè har sagt i St. meld. nr 24 som omhandler nasjonal transportplan for 2006-2015. Bla. ser vi at diskriminering som funksjonshemmede møter, langt på vei kan endres via politiske beslutninger.

Dersom det ikke gis fri skyss over bostedets kommunegrense har foreldre til funksjonshemmede barn i virkeligheten ikke et reelt skolevalg for sitt barn. Skolevalg for funksjonshemmede kan være bestemt ut fra ulike hensyn og forankret både i samfunnsmessige, pedagogiske, sosiale og personlige forhold.

På bakgrunn av dette foreslår vi en endring i lovteksten i § 3-7,; siste setning bør lyde: ”retten til skyss, reisefølge og tilsyn for funksjonshemmede elever i grunnskolen gjelder også utover kommunegrensa i den kommunen eleven bur”

NORMALISERING AV DE STATLIGE RAMMEVILKÅRENE FOR DE SÆRSKILT TILRETTELAGTE SKOLENE FOR FUNKSJONSHEMMEDE.

Når Stortinget har behandlet departementets innstilling vedr. våre skoler på våren 2009 forventer vi en konkretisering av Stortingets undervisningskomitè's uttalelse om at regjeringen må - ” bidra til at det ikke skapes unødig usikkerhet for disse skolene” (Innst.O nr. 88 (06-07).

Uttalelsen er et parlamentarisk korrektiv som gir våre skoler grunnlag til å forvente en normalisering av de statlige rammevilkårene senest fra og med høsten 2009.

Vi henviser til det nevnte parlamentariske korrektiv som gir de særskilt tilrettelagte skolene fortsatt eksistensrett.

Vi forventer en tydelig prinsipiell anerkjennelse fra departementet som konkretiserer seg i realitetsbehandling av våre søknader om elevtallsrammeutvidelser.

De helsepedagogiske skolene har vist seg nødvendige og ønskverdige i det lokale nettverk av samarbeidspartnere, eksterne faginstitusjoner, kommuner/fylker og foreldre.Våre skoler har et begrunnet behov for naturlig utvikling, ekspansjon, nybygg og nydannelse på faglig grunnlag.

Steinerskoleforbundet

**v/ Rune Kilander
Forbundssekretær**

Perioderapport

- til styret
- fra daglig leder

1. Nøkkeltall fra regnskapet, se forslag til eget skjema

- 1.1. Rapporteringen skal inneholde nøkkeltall som gjør det mulig for styret å følge med i at innekter ikke svikter i forhold til budsjett og at kostnader ikke overskrides.
- 1.2. Rapporteringen skal ikke inneholde detaljopplysninger knyttet til kontoplannivå.
- 1.3. Styret har ansvar for at regnskapsførsel skjer i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og må derfor be daglig leder påse og rapportere at
 - 1.3.1. kontrakter med regnskapsfører og revisor omfatter ansvar for kontroll av føring i overensstemmelse med regler,
 - 1.3.2. kontrakter inneholder bestemmelser om at regnskapsmessig avvik i forhold til budsjett og i forhold til regnskapsregler skal rapporteres direkte fra regnskapsfører/revisor til styrets formann og daglig leder
 - 1.3.3. kontrakt med revisor forutsetter perioderevisjon innenfor frister som gjelder for rapportplikt til det offentlige, for eksempel av elevtall.

2. Rapportering om oppfølging av kompetanseutviklingsplan

3. Rapportering av måloppnåelse i forhold til læreplan.

4. Rapport om elevene får oppfylt retten til opplæring

- 4.1. Liten veiledning om hva styret her konkret skal kontrollere og hvordan
- 4.2. Forslag til hva rapporten minst bør gå ut på:
 - 4.2.1. Sammenhengen mellom konkret planlegging av periodeundervisning på det enkelte trinn med læreplanen for vedkommende.
 - 4.2.2. Oversikt over elever som har hatt udokumentert fravær
 - 4.2.3. Generell fraværs- og annen elevstatistikk, gruppert etter kriterier og som omfatter
 - 4.2.3.1. fravær på grunn av sykdom
 - 4.2.3.2. ubegrunnet fravær
 - 4.2.3.3. fravær på grunn av permisjon
 - 4.2.3.4. fravær på grunn av andre, kjente årsaker
 - 4.2.3.5. oversikt over innbetaling av skolepenger, se økonomisk rapporteringsskjema

5. Rapportering om det er anvendt reaksjoner etter ordensregler eller inngitt rapporter til barneverntjenesten (i statistisk form)

- 5.1. Oversikt over reaksjonsformer og antall innen hver reaksjonsform
- 5.2. Oversikt over hvem som har besluttet reaksjon
- 5.3. Bekreftelse på at saksbehandlingsregler om varsel og informasjon om rettigheter er fulgt

6. Rapportering om lærerkompetanse

- 6.1. Oversikt over læreres kompetanse gis hver høst etter skolestart.
- 6.2. Bekreftelse på at ledelsen har gjennomgått dokumentasjon for kompetanse for nyansatte.
- 6.3. Bekreftelse på at politiattest er fremlagt og kontrollert for nyansatte.
- 6.4. Bekreftelse på at ingen som mangler formell kompetanse er tilsatt ut over 31. juli i skoleåret.

7. Påviste/påberopte merknader til skolens rutiner og organisering m.v.

- 7.1. Type merknad
- 7.2. Daglig ledelses vurdering av merknader
- 7.3. Forslag til tiltak

8. Påviste/påberopte avvik til skolens rutiner og organisering m.v.

- 8.1. Type avvik
- 8.2. Daglig ledelses vurdering av avvik
- 8.3. Forslag til tiltak